

**ROCZNIKI
DZIEJÓW SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH**

THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES
SECTION OF HISTORY AND SOCIAL SCIENCES

THE INSTITUTE OF HISTORY POLISH ACADEMY OF SCIENCES

**SOCIAL AND ECONOMIC
HISTORY ANNALS**

ESTABLISHED BY
FRANCISZEK BUJAK AND JAN RUTKOWSKI

VOL. LXXIX

POZNAŃ–WARSZAWA 2018

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ HISTORII I NAUK SPOŁECZNYCH

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ROCZNIKI
DZIEJÓW SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH

ZAŁOŻONE PRZEZ
FRANCISZKA BUJAKA I JANA RUTKOWSKIEGO

TOM LXXIX

Redaktor/Editor-in-Chief
Dariusz Jarosz



POZNAŃ–WARSZAWA 2018

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES

GLÓWNY REDAKTOR WYDAWNICTW PTPN / DIRECTOR OF THE PUBLISHING HOUSE
Tomasz Sobieraj

INSTYTUT HISTORII IM. TADEUSZA MANTEUFFLA POLSKIEJ AKADEMII NAUK
THE TADEUSZ MANTEUFFEL INSTITUTE OF HISTORY POLISH ACADEMY OF SCIENCES

KIEROWNIK DZIAŁU WYDAWNICZEGO / HEAD OF THE PUBLISHING DEPARTMENT
Katarzyna A. Chmielewska

RADA REDAKCYJNA / EDITORIAL BOARD

Andrzej Chwalba (Instytut Historii UJ), Jarosław Hrycak (Lviv University), Krzysztof Mikulski (Instytut Historii i Archiwistyki UMK), Alexei Miller (European University of St. Petersburg), Jerzy Strzelczyk (Instytut Historii UAM), Philipp Ther (Universität Wien), Jan Luiten van Zanden (Utrecht University), Janusz Żarnowski (IH PAN)

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL COMMITTEE

Paweł Grata (Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego; XX w.), Piotr Guzowski (zastępca redaktora; Instytut Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku; średniowiecze), Dariusz Jarosz (redaktor; IH PAN; XX w.), Padraic Kenney (Indiana University, XX w.), Elżbieta Kościak (Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego; XIX–XX w., demografia historyczna), Cezary Kukło (redaktor statystyczny; Instytut Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku; nowożytność, demografia historyczna), Krzysztof A. Makowski (Instytut Historii UAM; XIX w.), Włodzimierz Mędrzecki (IH PAN; XX w.), Natalia Jarska (sekretarz redakcji; IH PAN; XX w.)

Adres Redakcji/Address of Editor-in-Chief

Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 29/31
00–272 Warszawa
tel. (48 22) 831 02 61, fax (48 22) 831 36 42
e-mail: rdsg@ihpan.edu.pl

Redakcja i korekta tekstów w j. polskim

Jolanta Rudzińska

Tłumaczenie, redakcja i korekta streszczeń i tekstów w j. angielskim

Grażyna Waluga

Czasopismo recenzowane

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

Tomy w formacie pdf znajdują się na stronie internetowej: www.rdsg-ihpan.edu.pl;
ponadto angielskie streszczenia są zamieszczane na stronie "The Central European Journal of Social Sciences and Humanities" (<http://cejsh.icm.edu.pl>)

Copyright © by PTPN, 2018
Copyright © by IH PAN, 2018

eISSN 2450–8470
pISSN 0080–3634

Printed in Poland

nakład 150 egz., wydanie I
Poznań–Warszawa 2018

Wyłączny dystrybutor
Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
dystribucja@ptpn.poznan.pl

SPIS TREŚCI (CONTENTS)

ARTYKUŁY (ARTICLES)

Grzegorz Wrona, <i>Rewizja komisji skarbowej w ekonomii samborskiej w 1698 roku</i>	7
(An inspection of the royal treasury commission in the Sambor Crown Land in 1698)	36
Beata Lorens, <i>Bazylianie jako właściciele dóbr klasztornych w drugiej połowie XVIII wieku</i>	39
(Basilian Fathers as owners of the monastic estates in the second half of the eighteenth century)	61
Mieczysław Jagłowski, <i>System korporacyjny portugalskiego Nowego Państwa (1933–1974)</i>	63
(The corporate system of the Portuguese New State, 1933–1974)	89
Tomasz Dywan, <i>Przemysł gazowniczy we Lwowie w latach 1856–1914: przyczynek do dziejów industrializacji miasta</i>	91
(Gas industry in Lviv in 1856–1914: a contribution to the history of the city’s industrialisation)	124
Janusz Żarnowski, <i>Inteligencja polska, jej ewolucja historyczna przed wojną i w dobie powojennej</i>	127
(Polish intellectuals, their historical evolution before and after the Second World War)	161
Ewelina Szpak, <i>Personal hygiene and public health care in the Polish countryside after 1945 – propaganda against reality</i>	165
Aneta Nisiobęcka, <i>Adaptacja reemigrantów z Francji do komunistycznej rzeczywistości w Polsce Ludowej w latach 1945–1954</i>	189
(Adaptation of repatriates from France to the communist reality of the Polish People’s Republic in 1945–1954)	219
Kinga Woźniakowska, <i>Codziennosc w sudeckich sanatoriach w latach 1950–1966</i>	221
(Everyday life in the Sudeten sanatoriums in 1950–1966)	251

MISCELLANEA

- Kamila Radecka-Mikulicz, *Obraz życia codziennego w Chełmie w 1928 roku na podstawie rubryki Fun Chelm un umgegent (Z Chełma i okolicy) publikowanej na łamach tygodnika „Chelmer Sztyme” (Głos Chełma)* 253
 (Everyday life of Chełm in 1928 on the basis of “Fun Chelm un umgegent” – From Chełm and Its Neighbourhood, column published in the weekly *Khelemer Shtime* – The Voice of Chełm) 269

POLEMIKI (POLEMICS)

- Wojciech Morawski, *Dlaczego warto dać sobie spokój z badaniami nad zacofaniem?* 271
 Anna Sosnowska, *Dlaczego warto badać zacofanie?* 283

RECENZJE (REVIEWS)

- Hubert Wilk, *Między pragmatyzmem a oczekiwaniami. Społeczeństwo, władza i samochody w Polsce 1945–1970*, Warszawa 2017 (Dariusz Jarosz) 293
 Prehistoria schizmy literacko-politycznej w świetle nowej biografii Zbigniewa Herberta. Andrzej Franaszek, *Herbert: biografia*, t. 1: *Niepokój*, t. 2: *Pan Cogito*, Kraków 2018 (Janusz Żarnowski) 300
 Mateusz Rodak, *Pospolitalcy, cuwaksi, powrotowcy. Osadzeni w Więzieniu Karnym Warszawa-Mokotów (1918–1939)*, Warszawa 2017 (Paweł Grata) 308
 Doświadczenie Wielkiej Wojny. Janet S.K. Watson, *Fighting Different Wars. Experience, Memory, and the First World War in Britain*, Cambridge 2004 (Katarzyna Sierakowska) 316
 Magdalena Grabowska, *Zerwana genealogia. Działalność społeczna i polityczna kobiet po 1945 roku a współczesny polski ruch kobiecy*, Warszawa 2018 (Natalia Jarska) 327

SPRAWOZDANIA I KOMUNIKATY (REPORTS AND COMMUNIQUES)

- Sprawozdanie z konferencji naukowej „80 lat Centralnego Okręgu Przemysłowego. Od projektu Eugeniusza Kwiatkowskiego do procesów modernizacyjnych początku XXI wieku” – Rzeszów, 13–14 XI 2017 r. (Bartosz Pasterski) 333

- LISTA RECENZENTÓW (LIST OF PEER REVIEWERS) 341

- WYKAZ SKRÓTÓW (LIST OF ABBREVIATIONS) 343

LISTA RECENZENTÓW WSPÓŁPRACUJĄCYCH Z RDSG

- | | |
|-----------------------|---|
| Boroda Krzysztof | – IHiNP, Uniwersytet w Białymstoku, średniowiecze |
| Buko Andrzej | – IAE PAN, archeologia |
| Caban Wiesław | – IH UJK, XIX w. |
| Cała Alina | – ŻIH, XIX–XX w., historia Żydów |
| Chumiński Jędrzej | – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, historia PRL-u |
| Datner Helena | – ŻIH, XIX–XX w., historia Żydów |
| Drozdowski Marian | – IH UAM, Akademia Pomorska w Słupsku, historia nowożytna |
| Epsztein Tadeusz | – IH PAN, XIX w. |
| Fihel Agnieszka | – WNE UW, demografia historyczna |
| Franaszek Piotr | – IH UJ, XIX w. |
| Główka Dariusz | – IAE PAN, historia nowożytna |
| Hałagida Igor | – IH UG, historia społeczna |
| Janicki Tadeusz | – IH UAM, XX w. |
| Janowski Maciej | – IH PAN, XIX w. |
| Jurkiewicz Jan | – IH UAM, XX w. |
| Kaliński Janusz | – SGH, historia PRL-u |
| Kąkolewski Igor | – Centrum Badań Historycznych w Berlinie, historia nowożytna |
| Kizik Edmund | – IH UG, historia nowożytna |
| Kochanowski Jerzy | – IH UW, historia PRL-u |
| Kofman Jan | – Uniwersytet w Białymstoku, ISP PAN, historia okresu międzywojennego |
| Kołodziejczyk Dariusz | – IH UW, historia nowożytna |
| Kopczyński Michał | – IH UW, Muzeum Historii Polski, historia nowożytna |
| Kowal Stefan | – IH UAM, XX w. |
| Kriegseisen Wojciech | – IH PAN, historia nowożytna |
| Landau-Czajka Anna | – IH PAN, SGGW, XIX–XX w. |

Leszczyńska Cecylia	– WNE UW, historia II RP
Manikowska Halina	– IH PAN, średniowiecze
Molik Witold	– IH UAM, XIX w.
Przeniosło Marek	– IH UJK, historia I wojny światowej
Słoń Marek	– IH PAN, średniowiecze
Stola Dariusz	– ISP PAN, Collegium Civitas, historia PRL-u
Tymiński Maciej	– WNE UW, historia PRL-u
Zaremska Hanna	– IH PAN, średniowiecze, historia Żydów
Zasztowt Leszek	– IHN PAN, historia nauki

WYKAZ SKRÓTÓW

Wydawnictwa źródłowe

AGZ	– <i>Akta grodzkie i ziemskie</i>
KDMaz.	– <i>Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego</i> , wyd. J.T. Lubomirski
KDMłp.	– <i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i>
KDP	– <i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i>
KDŚl.	– <i>Kodeks dyplomatyczny Śląska</i>
KDW	– <i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski</i> , t. 1–5, wyd. I. Zakrzewski, F. Piekosiński, od t. 6, wyd. A. Gaşiorowski [i in.]
MPH	– <i>Monumenta Poloniae historica</i>
MPH s.n.	– <i>Monumenta Poloniae historica</i> , series nova
MRPS	– <i>Matricularum Regni Poloniae summaria</i>
PU	– <i>Pommerellisches Urkundenbuch</i>
PrU	– <i>Preussisches Urkundenbuch</i>
VL	– <i>Volumina legum</i>
ZDM	– <i>Zbiór dokumentów małopolskich</i>

Czasopisma i wydawnictwa seryjne

Annales H.S.S.	– „Annales. Histoire, Sciences Sociales”
CPH	– „Czasopismo Prawno-Historyczne”
Dz. U.	– Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
KH	– „Kwartalnik Historyczny”
KHKM	– „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
PH	– „Przegląd Historyczny”
PSB	– <i>Polski słownik biograficzny</i>

- RAU hf – Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny
RDSG – „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
SPPP – Starodawne Prawa Polskiego Pomniki
St. Źródł. – „Studia Źródłoznawcze”

Archiwa i biblioteki

- AAN – Archiwum Akt Nowych w Warszawie
AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
ANK – Archiwum Narodowe w Krakowie
AP – Archiwum Państwowe
BJ – Biblioteka Jagiellońska
BN – Biblioteka Narodowa
BUW – Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie